

Δραττόμεθα τῆς εὐκαιρίας ταύτης διὰ νὰ ἐκανα-
λάβωμεν τὰς διαβεβαιώσεις τῆς πρὸς ὑμᾶς μεγίστης
ὕπολήψεως, μεθ' ἧς ὑποσημειούμεθα Κύριε, κτλ.

ΣΚΩΤ. ΡΩΣΣΕΛ.

ΕΔΓΑΡ. Α. ΒΑΟΥΡΙΓΚ.

Ο ΛΑΜΑΡΤΙΝΟΣ

Κατὰ Τίμωνα (Κορμενίνου).

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.)

Ἐν τῷ δ'. Φυλλαδίῳ τῆς Εὐτέρπης ἀνέγνωμεν αὐ-
στηροτάτην τῆς φιλολογικῆς ἀξίας τοῦ Λαμαρτίνου ἐ-
πικρίσιν ὑπὸ τοῦ Γάλλου Τίμωνος (Κορμενίνου).

Περίεργοι θέλουσι φανῆ βεβαίως εἰς τοὺς ἀναγνώ-
στας αἱ σκέψεις τοῦ αὐτοῦ μεγάλου κριτικοῦ περὶ
τῆς φιλολογικῆς ἀξίας τοῦ αὐτοῦ μεγάλου ποιητοῦ
καὶ ῥήτορος, αἱ ἐκδοθεῖσαι ἐν τῷ Κ. λέπτη τοῦ ἔτους
1848.

Ἐν αὐταῖς ὁ Κ. Κορμενίνος ἐπαναλαμβάνει μὲν ὅσα
εἶχεν εἰπεῖ, ἢ τουλάχιστον ἀκολουθεῖ τὸν αὐτὸν μῖτον
τῶν ἰδεῶν, ἀλλὰ τὸν μῖτον τοῦτον ἐπιχρυσοῖ κατὰ τρι-
οῦτον τρόπον, εἰς τὰ χρώματα τοσοῦτον μεγύνει τὸ
ρόδιον, τόσον ἐπιπλήττων λαμβάνει τοὺς γλυκυτέρους
τόνους τῆς κριτικῆς διαπασῶν, ὥστε, ἡ συμπλήρωσις αὐ-
τῆς τῆς πρώτης πραγματείας του, χωρὶς νὰ παλινωδῇ,
ἀπέχει ὁμως τῆς παλινωδίας ὅσον ἐνεσι ὀλιγώτερον, καὶ
πολλὴν δίδει ὑπόνοιαν μὴ ἡ πολιτικὴ τῶν πραγμά-
των ῥοπή συνατέλεισεν εἰς τὴν ἀλλοίωσιν ταύτης τῆς
ἐπικρίσεως. Ἰδοὺ αἱ νεώτεραι σκέψεις.

• Ἀναμφιδόλως τὸν Λαμαρτίνον δὲν δυνάμεθα
νὰ κατατάξωμεν μεταξὺ τῶν κλασσικῶν ποιητῶν,
καθόσον ὁ ἀνὴρ δὲν ἐρρύθμισεν ἑαυτὸν κατὰ τὸν Ἀπόλ-
λωνα τὸν ἀρχαϊκόν· ἀλλ' εἰς τὸ εἶδός του εἶναι πρω-
τότυπος, ὡς πάντες οἱ μεγαλοφυεῖς εἶναι ἀτημέλη-
τος, ἀλλ' ἐνταυτῷ καὶ ἀφελής, διότι ἀτημέλητος καί
ζει τὸν στίχον, καὶ ἡ μελοποιεῖα, ὑπὸ τὸν δάκτυλόν
του, μεταμορφοῦται καὶ ῥυθμίζεται καθ' ὅλας αὐτοῦ
τὰς ἐμπνεύσεις, καὶ καθ' ὅλας αὐτοῦ τὰς ἀρεσκείας. Τὰ
οὐράνια σώματα ἐν τῷ ἀπείρῳ δὲν κυλινδρῶνται ἁρμο-
νικώτερον τῶν στίχων του· τὸ ῥυακίον, ῥέον ἐν τῷ
λειμῶνι δὲ, ἔχει γλυκύτερον, τὸν μορμυρισμόν· τὸ ἐχ-
ρινὸν πτηνὸν δὲν ἔχει εὐφωνότερον τὸ ἄσμα· καὶ ἡ
ἐσπερινὴ αὖρα, ἡδὺ ἐκπιέουσα ἐπὶ τὰς Σικελικὰς λί-
μνας, δὲν διακοσμεῖ τὴν λεπτὴν διακόμενσιν των διὰ
γλυκυτέρων καὶ λαμπροτέρων ἀκτίνων.

• Καὶ οὐ μόνον τὰ χαίλη αὐτοῦ ἀΐθουσιν, ἀλλὰ καὶ
ἡ ψυχὴ αὐτοῦ στένευσα καὶ πρὸς τὴν ψυχὴν μας ἀπο-
τεινομένη, καὶ μᾶς διεγείρει ἀναμνήσεις, καὶ ταραττει
τὴν καρδίαν καὶ τὰς αἰσθήσεις μας ὅλας, καὶ μᾶς
καταπνίγει εἰς τὰ δάκρυά του, εἰς τὰ τρυφερά του αἰ-
σθήματα.

• Καὶ αἱ μελέται του, ἐπὶ πτερύγων φλογερῶν μᾶς
μεταφέρουσιν εἰς τὰς ἀπώτατας χώρας τῆς αἰωνιότη-
τος, τοῦ θανάτου, τοῦ χρόνου, τοῦ ἀπείρου, καὶ τῆς
διανοίας, ἐνθα οὐδέποτε ἐνεβατεύσαμεν, καὶ διὰ τι-
νος γλώσσης ποιητικῆς, ἀνηκούστου καὶ εὐστρόφου,
φθογγάζονται ἀληθείας μεταφυσικᾶς.

• Ἀγνοῶ, καὶ οὐδὲ νὰ μάθω θέλω, ἂν τοῦ ζήχου
του ἡ τομὴ ᾖναι πάντοτε ἡ αὐτὴ, ἂν τὸ ὁμοιοκατά-
ληπτὸν του ἀμοιροῖ πολλάκις ἐπιτυχίας, ἂν αἱ ἰδέαι
του δὲν διακυμαίνωνται, δὲν μετέχῃσι καὶ ἀντιφά-
σεως, καὶ ἂν τῆς λύρας του αἱ χορδαὶ ἀναδίδωσι πάν-
τοτε τὸν αὐτὸν ἦχον. — Μὴ τοι οἱ ὁμοιομορφοὶ καὶ ἐ-
σομεγέθεις ἐρετμοὶ δὲν ταραττωσι τῶν ὑδάτων τὰ νῶτα
καὶ μὲ ἴσην τὴν μονοτονίαν· μὴ τοι ἀπαρέτκωμαι τὴν
ἐπανάληψιν τῶν μελιρρύτων, τῆς ὑπολαΐδος ἀεμάτων·
μὴ τοι τὸ ἴον μὲ τὰ μῦρά του καὶ ἡ ἀηδὼν μὲ τὴν
μελωδίαν, μὲ τὰ καλλιβλέμματα ὀμματα τῆς δὲν μὲ
δακχεύουσι πάντοτε· μὴ τοι ἀποστρέφομαι τὴν δοῆν
τοῦ καταρράκτου καὶ τῶν ἀπλανῶν τὰς φλόγας ἀσέ-
ρων· μήπως ἡ πάσχουσα ψυχὴ τοὺς αὐτοὺς δὲν ἀνα-
πέμπῃ πάντοτε γόους· μὴ τοι ἡ μήτηρ ἡ στερουμέ-
νη τοῦ υἱοῦ δὲν ἐντέρπεται ἐπὶ τὴν ἐπανάληψιν τῶν
δακρύων τῆς· — Ταῦτ' λοιπόν· μὴ τοι ἀπαιτῶ παρὰ
τοῦ Λαμαρτίνου τὴν ἀπόδειξιν τῆς πραγματικότητος
τῶν ὧρων ἄδει· Παρ' αὐτοῦ δὲν ἀπαιτῶ ἡ ὄνειροπο-
λήσεις ἐπὶ τῆς λύρας του — καὶ ὄνειροπολήσεις εὐρί-
σκω· στεναγμοὺς — καὶ στενάζω· ἔρωτας — καὶ
ἔρωτι· ἡδονὰς — καὶ ἡδύνομαι.

• Τίς δύναται ν' ἀρνηθῇ ὅτι ὁ Λαμαρτίνος καὶ ὁ
Βίκτωρ Οὐγὼ ἐκόσμησαν δι' ἀδαμάντων καὶ μαρ-
γαριτῶν πολυτίμων τὸ ζέμματῆς Γαλλικῆς ποιήσεως;

• Ἀμφότεροι ἄτακτοι τὴν πορείαν καὶ λειποτά-
κται τῶν γραμματικῶν κανόνων, ἀμφότεροι περὶ
πολλοῦ ποιούμενοι τὰς λέξεις μᾶλλον ἢ τὰς ἰδέας,
τὰς ἀνατροφὰς μᾶλλον ἢ τὸ εὐθύτητα, τὸ καινοφ-
νές ἢ τὴν μεθοδὸν, τὸ ἀπροσδόκητον ἢ τὸν θαυμα-
αῖον, καὶ πολλάκις τὸν στίχον μᾶλλον ἢ τὸ νόημα·
— ἀμφότεροι μᾶς ἀποκαροῦν ἐνίοτε διὰ τῆς μονο-
τονίας των, ἀλλὰ καὶ μᾶς διεγείρουσιν ἐνίοτε μετὰ
πατάγου· — ἀμφότεροι, ἰδιότροποι καὶ μεγαλοφυεῖς, ἐν-
τολὴν ἔσχον τὴν ἀνέγερσιν μιᾶς φιλολογίας νενε-
κρωμένης.

• Ὁ εἰς ἀναδίδει φλόγας καὶ σπινθήρας ὡς οἱ πο-
λύτιμοι ἄνθρωποι τῆς ἀνατολῆς, ὁ ἕτερος στένει ὡς
τοῦ Φιγγάλου (α) ἡ λύρα ἐν μέσῳ θαμνοφύτων ἐρή-
μων. Ὁ μὲν, περιφερόμενος εἰς τὸν λυρικόν του οἶ-
τρον, καὶ μὴ φειδόμενος οὐδόλως τῆς ἰσχύος καὶ τῶν
γνώσεών του, εἶναι ἀκανόνιστος, φανταστικός, καὶ ἐνίοτε
ἀμίμητος, ὁ δὲ, μᾶλλον θρησκευτικός, μᾶλλον σκεπτι-
κός, ἐγκολποῦται μύθους καὶ δάκρυα, ἔχει πλειοτέραν
μὲ τοὺς οὐρανοὺς τὴν συγχοινωνίαν καὶ ἄδει ὡσανεὶ
ἱκετεύων. Ὁ εἰς διαστρεβλοῖ τὸν ῥυθμόν, καὶ παραβιά-
ζει τὴν μοῦσάν του, ἐν ᾧ ἄρ' ἑτέρου ὁ ἄλλος τὴν θω-

(α) Φιγγαλ, ὁ πατὴρ τοῦ διασημοῦ Ὀσσιάν, καλεῖται τῶν περιφημο-
τέρων Καλτῶν Βάρδων Ἑσπερίων, ὅς ὁ εἶδος αὐτοῦ, ποιῆσεις, πολυμελὴν
ἔχουσας ὑπόθεσιν. T. S. M.

ΔΙΑΦΟΡΑ.

ΑΛΙΕΥΣΙΣ ΟΣΤΡΕΙΔΙΩΝ. Ὁμιλήσαμεν ἄλλοτε ἐν τῇ *Πανθώρα* περὶ τῆς ὑποθαλασσίας παντοπορίας. Ὁ Γάλλος Εὐγένιος Λαμιράλης, ὑποβαλὼν ἐσχάτως εἰς τὴν Ἑταιρίαν τῆς ἐμφυχώσεως ἔκθεσιν περὶ τῆς ἀλιείας καὶ τῆς καλλιτεργείας τῶν ὀστρειδίων, προτείνει ὡς μέσον ἀξιόλογον πρὸς ἀλίευσιν ὀστρειδίων τὸ ὑποβρύχιον σκάφος.

Κατὰ τὸν Κ. Λαμιράλην τὸ σκάφος τοῦτο βυθίζεται ἀκινδύνως ὅπου ὑπάρχουσιν ὀστρακα, καὶ εἰς αὐτὰ τὰ βαθύτερα μέρη τῆς θαλάσσης. Τὸ δὲ πλήρωμά του, ἐγγίζον οὕτω τὰς ὑφάλους, θέλει μόνον τείνει τὴν χεῖρα διὰ νὰ συνάξῃ τὰ ὀστρακα. Πλὴν τούτου, τὸ ὑποβρύχιον σκάφος θέλει ἀνακαλύπτει καὶ νέας ὑφάλους, καὶ παρατηρεῖ τὰ μέρη ἐκεῖνα εἰς ἃ δύναται νὰ μεταφυτευθῶσιν εὐδοκίμως ὀστρεΐδια.

Τὸ ὑποβρύχιον σκάφος τοῦ Κ. Λαμιράλη δύναται νὰ χωρήσῃ εὐκόλως 400,000 ὀστρειδίων. Λέγει δὲ, ὅτι διὰ νὰ πραγματοποιηθῇ τὸ σχέδιόν του ἀπαιτοῦνται ἐννεήκοντα περίπου χιλιάδες δραχμῶν, καὶ ὅτι, τοῦ μὲν πρώτου ἔτους τὸ κέρδος θέλει ἀναβῇ εἰς δρ. 135,000 τῶν δ' ἐπομένων εἰς 200,000.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΙ. Γνωστὸν ὅτι οἱ μαργαρίται εἰν' ἐγκεκολλημένοι ἐπὶ ὀστράκων· τὸ ἀγνωστον ὅμως εἰς τοὺς πολλοὺς εἶναι ὅτι προκαλοῦνται εἰς φῶς ἀπὸ ἔντομον ἰδιόζουσαν ἔχον τὴν τρυπητικὴν δύναμιν, τὸ ὁποῖον, προσκολλώμενον ἐπὶ τῶν ὀστράκων, τὰ τρυπᾷ, καὶ διὰ τῆς ὁπῆς προσπαθεῖ νὰ ἐκμυζήσῃ τὸν χυμὸν αὐτῶν. Ταῦτα δὲ, αἰσθανόμενα πλησιάζοντα τὸν ἐχθρὸν, ἀνταγωνίζονται νὰ ματαιώσωσι τὴν ἐργασίαν του, ἀποθέτοντες ἐπὶ τοῦ μέρους ὅπου γίνεται ἡ ὁπῆ, τὴν ὕλην τὴν καθιστάνουσαν ἀργυροειδῆ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὀστράκου, τὴν ὁποίαν κοινῶς ὀνομάζομεν σιντέφι. Ὅσα δὲ πλέον τὸ ἔντομον μεταλλεύει τὸ ὀστράκον, τόσῳ τοῦτο καθιστάνει παχύτερον τὸ δούλωμά του. Ἐὰν ὁ ἐχθρὸς ᾔνοιε μέγας καὶ ἐπίμονος, ὁ μαργαρίτης γίνεται ὀγκωδέστερος. Πολλάκις ὅμως ὁ τρυπητὴς ἀποκάμνω σκάπτει νέαν ὁπλὴν, καὶ οὕτω γίνεται καὶ νέος μαργαρίτης.

Ὁ Κ. Ἑλλιώτ, λαβὼν ἀριθμὸν τινα ὀστράκων φερόντων τοὺς ἐχθροὺς τῶν ἐπὶ τῶν ὤμων, ἀπέθεσεν αὐτὰ ἐντὸς λεκάνης, ἐν ᾗ παρατήρησε τὰς λεπτομερείας τὰς ὁποίας περιγράψαμεν. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐντόμων ἐπληθύνθη, ἐρρίψεν ἐντὸς τῆς λεκάνης καὶ ἄλλα ὀστρακα ἄθικτα, εἰς ἃ προσκολληθέντα ἐκεῖνα, προσέκαλεσαν εἰς φῶς καὶ νέους μαργαρίτας.

Ἐντεῦθεν ὁ Κ. Ἑλλιώτ, συνέλαβε τὴν ἰδέαν τοῦ νὰ συστήσῃ ἐργαστήριον μαργαρίτων, τὸ ὁποῖον ἐπέτυχεν πληρέστατα. Ἐστειλε δὲ καὶ πρὸς τινα τῶν ἐν Ἑκωτῖα φίλων του ἀριθμὸν τινα τῶν ἐντόμων τούτων, ἅτινα προσεκόλλησεν οὗτος ἀμέσως ἐπὶ μυδίων ἀγγλικῶν ἐχόντων τὴν ἰδιότητα τοῦ προάγειν μαργαρίτας.

Τὰ μύδια τῆς Βελγικῆς προάγουσιν ἐπίσης μαργαρίτας, καὶ, ὡς λέγεται, οἱ ἐφευρέται πραγματεύ-

πεύει. Ὁ εἰς διὰ τῆς ἀνυψουμένης χειρὸς του, ὠτανεὶ μετὰ μόχθου, ἀποτρεῖ τῆς λύρας του τὸ ἄσμα κομπῶδες καὶ ἐπινίκσιον, ἐν ᾧ ὁ ἕτερος τρέχει ὡς τὸ κρυσταλλονάματον ῥεῦμα, παρακολουθῶν τὴν εὐρονον καὶ ὀρμητικὴν φαντασίαν του. Ὁ εἰς μᾶλλον λεπτομερὴς καὶ οὐδὲν ἥτιον ἐπίπονος εἰς τὴν φιλοσοφικὴν ἠθικὴν του, ὁ ἕτερος οἰστρηλατεῖται εὐκολώτερον, ἀλλ' ἐνταυτῷ εἶναι καὶ σκοτεινότερος. Ὁ μὲν εἰσάγει εἰς τὴν βιωτικὴν σκηνὴν τὸν ἄνθρωπον ἐπὶ τὸ δραματικώτερον, ὁ δὲ εἶναι τρυφερώτερος, συγκινητικώτερος, μᾶλλον καταπειστικός, μᾶλλον εὐφραδὴς περὶ τὸ ἱγνογραφεῖν τὰ ἐγκάρδια αἰσθήματα καὶ τοὺς μυστηριώδεις λαβυρίνθους τῆς διανοίας. Ὁ μὲν, καταπληκτικώτερος, βροντερώτερος καὶ αὐτοῦ τοῦ κεραυνοῦ τοῦ ἀνακηδῶντος ἀπὸ βράχου εἰς βράχον καὶ ῥηγυρμένου μετὰ πατάγου ἐντὸς τῶν βαθέων λαβύγγων τοῦ Αἵμου, ἐν ᾧ ὁ ἕτερος μᾶλλον σκεπτικός, πλέον ἄγρυπνος καὶ αὐτῶν τῶν παρθένων τοῦ Ἰσραὴλ, τῶν περὶ τὰς ὄχθας τῶν ἐρήμων ποταμῶν, τῶν χωριζόντων αὐτὰς ἀπὸ τοῦ πατρίου· ὁ εἰς πλήττει τοὺς νόας, ὁ ἕτερος τὰς καρδίας. Ὁ εἰς τὸ φῶλον τὸ ἐνεργῶν καὶ σκεπτόμενον, ὁ ἕτερος τὸ φῶλον τὸ εὐαίσθητον καὶ ἐρωτικόν.

» Ἀναμφιβόλως εἶναι φαινόμενον πρωτοφανὲς εἰς ῥήτωρ πεντηκοντούτης ν' ἀγορεύῃ οὕτως σχεδὼς· ἀλλ' αὐτὸ ἐξηγεῖται. . . . ὁ Λαμαρτίνος εἶναι ὁ μόνος αὐτοσχέδιος ποιητὴς τῶν Γάλλων· οἱ ἄλλοι ἀναδύονται ἀπὸ τοῦ στόματός του, ὡς τὰ ὕδατα ἀπὸ πηγῆς ὁ Λαμαρτίνος οὐδέποτε ἀνέβη ἐπὶ τὸν τρίποδα, οὐδέποτε ὁ Πύθιος τοῦ διετάραξε τὴν καρδίαν—οἱ ἀνεμοὶ οὐδέποτε συνέπαιξαν μετὰ τῆς κόμης του, οὐδέποτε ὠχρίασεν ὑπὸ τὴν φρικίαν τοῦ οἰστρου, οὐδέποτε ἐκοπίασε τὴν διάνοιάν του. Ἡ ποίησις αὐτοῦ εἶναι δι-
αυγής, ἀφελής, συνηρμολογημένη ὡς ἡ ἀγόρευσις του, καὶ αἱ ἀγορεύσεις αὐτοῦ εἰσι μεγάλαι, πεποιτικαί, βροντόεσαι, μελωδικαὶ ὁποῖα καὶ ἡ ποίησις του.

Σὺ, ὦ περίβλεπτε ποιητὰ, θέλεις ζῆ, ἐν ᾧ οἱ σύγχρονοί μας γραμματικοὶ θέλουσιν ἀπολεσθῇ μετὰ τῶν συγγραφῶν των· θέλεις ζῆ καὶ ὅταν ἀκόμη δύω καὶ τρία μόνον ὀνόματα θέλουσι διασωζέσθαι ἐκ τοῦ μεγάλου ναυαγίου τῶν ἐτημέρων κυβερνήσεών μας—θέλεις ζῆ, καὶ ἄχρις οὗ τοῦ Ναπολέοντος ὑπάρχει τὸ ὄνομα· Τίς ἄρα δὲν θέλει ἀπαγγεῖλαι ἐνθους τοὺς λαμπροὺς τούτους στίχους;

» Τὴν κλίνην καὶ τὸν τάφον σου καλύπτουν νέφη ζοφερά!
» Τυφῶν βροντόεις σ' ἔτεκε καθὼς γυνὴ τὸν κεραυνόν
» Πρὶν ἔτι λάβῃς ὄνομα, ἡ γῆ σ' ἐτρόμαξε δεινόν.
» Οὕτω τοῦ Νείλου τὰ νερά,
» Πρὶν ἔτι γίνωσι γνωστά, τὴν Μέμφιν ποτίζοντα,
» Εἰς τὰς ἐρήμους ἔρρεον τοῦ Μέμνωνος ἀφρίζοντα.

(Λαμαρτίνος. Ποιητικαὶ μελέται)

Ἐπαμεινώνδας Ἰωάννου.